

Prof. Dr. Asım Cenani: Dürüstlük, hekimliğin olmazsa olmazıdır

Prof. Dr. Recep Öztürk

Prof. Dr. Ayten Altıntaş

Ömer Çakkal

Türkiye'nin ilk genetik uzmanlarından Prof. Dr. Asım Cenani, Almanya'da ve ülkemizde yaptığı hizmetlerle ve "Cenani-Lenz Syndactylism" kavramını literatüre kazandırmasıyla dünya bilimine katkı sunmuş bir isim. Yarım asrı aşan akademik hayatında hem her iki ülkede binlerce hastayı tedavi eden, hem de sayısız öğrenci yetiştiren Prof. Cenani, 1998 yılında Cerrahpaşa Tıp Fakültesinden emekliye ayrıldı. Adına hazırlanan hatıra kitabı geçtiğimiz haftalarda yayımlanan Asım Cenani'yi evinde ziyaret ederek Almanya ve Türkiye'de geçen akademik ve mesleki yaşamını kendisinden dinledik.

Hocam siz bir anlamda Türkiye'ye genetiği getiren insansınız. Genetiğin dünü ve bugünü hakkında neler söylersiniz?

Genetik çok eski bir bilim. Eski Yunan kitaplarında genetik olarak geçmiyor ama genetiğe ait birçok bilgiler bulunmakta. Genetik, Gregor Johann Mendel'le başlar. İlk olarak hayvan ve bitkiler üzerinden düşünülmüştür. Genetiğin insanla ilişkisi geçen asrın başlarından başlamıştı fakat yanlış şekilde. Yanlışlık dememizin nedeni ise Amerikalılar 1917'de ülkelerine gelen Avrupalıları kontrol eden bir mekanizmayla genetiğe başlamışlardı. Ve bunun sonucunda demişler ki Kuzey Avrupalılar genetik bakımdan iyidir fakat Güney Avrupalılar genetik bakımdan kötüdür. Bu nedenden dolayı "Amerika'ya Kuzey Avrupalıları alalım, Güney Avrupalıları almayalım" önerisi ortaya atılmıştır. Yani genetiğin insanla ilgili olan kısmı çok iyi başlamamıştır. Mengele denen insan, -bir bilim insanı diyemeyeceğim ona ama- Almanya'da genetik incelemelerini insanlar üzerinde yapmış ve insanlığa

yardım edeyim derken pek çok cinayetler işlemiştir. Ta ki kromozom sayısının 48 değil de 46 olduğu bilindikten ve buna bağlı çalışmalar gerçekleştirildikten sonra genetik dediğimiz şey insanlara uygulanmaya başlamış ve tıbbin hizmetine verilmiştir. Demek ki genetiğin güncellik kazanması 1950'lerden sonraya dayanır. Ben Almanya'ya ilk gittiğimde hiçbir insan genetiği bilgisi okumadan gittim. Galatasaray Lisesinde çok iyi biyoloji öğretmenimiz ve çok iyi biyoloji kitaplarımız vardı. Fakat genetik konusu yoktu içinde. Tabii ondan sonra tıp fakültesine başladığımız zaman "Genetik ve Botanik" isimli kitaptan hayvan ve bitki genetiğini öğrendik. Ayrıca insan kromozom sayısını da 48 olarak öğrendik. 1970'li yıllarda Almanya'dan döndüğümde bile tıp fakültesinde okunan kitaplardan birinde insan kromozom sayısı 48 olarak belirtiliyordu. Yani demem o ki her şey çok yavaş ilerledi. İnsan kromozom sayısının 46, anormalinin 47 olduğu anlaşıldıktan sonra genetik güncellik kazandı. Ve çok hızlı bir şekilde ilerlemeye başladı. Son 50 yıl içinde genetik konusunda çok şey öğrenildi. Ve ben bunu yaşadım günü gününe. Nitekim Almanya'da çalıştığım çocuk kliniğinde ilk genetik vakalarına rastladım. 2 Türk çocuğunda böbrekleri ilgilendiren bir diyabet hastalığı vardı. İncelediğimde bunun annelerde de görülebileceğini gösterdim. Almanya'dan Türkiye'ye gelirken laboratuvarımı da getirdim ve geldiğim zaman Hacettepe'de Burhan Say Hocanın bir laboratuvar kurduğunu, Bekir Sıtkı Hocanın Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesinde doğrudan doğruya tek genli genetik hastalıklarla uğraşmaya başladığını duydum. Ama yine de bu konuda okutulan bir ders veya herhangi bir eğitim bulunmamaktaydı. Almanya'dan Türkiye'ye gelip laboratuvar kurduğumda gördük ki baya bir hasta grubu var. Ve yavaş yavaş çalışmalara

başladık ama Türkiye'de ve dünyada moleküler genetiğin gelişmesi çok uzun sürdü. Teknik cihazların geliştirilmesiyle analizler kolaylaştı ve genetik bugünkü duruma erişti. Şunu belirtmek isterim ki Türkiye bilgi bakımından geride değil. Türkiye'deki merkezler bilimsel olarak bütün bilgiye sahip ama uygulama açısından bir Amerika ya da Japonya değiliz.

Prof.Dr. Recep Öztürk (R.Ö.): Genetik bilimine bu kadar gayret verirken geriye dönüp baktığınızda keşke dediğiniz hususlar oluyor mu? Mesela Türkiye'de ne olsaydı daha iyi olurdu? Veya Türkiye'de talep edip de yaptıramadığınız durumlar oldu mu?

Evet, mesela bana imkân verilmedi ve sümen altı yapıldı. Devlet Planlama Teşkilatına proje verdim, fakat projeler gitmedi. Bir rektör yardımcısı projemi göndermedi. Sonradan kendisine damat olacak kişinin Amerika'daki tahsilini bitirmesini bekledi. Fakat o çocuk da kendini çok iyi yetiştirdi ve gayet de iyi çalışıyor ona da bir sözüm yok. Benim Devlet Planlama Teşkilatından alacağım destekle daha önceden yetiştirebileceğim moleküler genetik projem olmadı.

R.Ö.: Ülkemizde teoriyi pratiğe dökmek konusunda sıkıntılar var mı?

Var tabii. Adını vermek istemiyorum, İstanbul'da bir üniversite genetik üzerine bir çalışma gerçekleştirmek istedi. Maliyeti yüksek buldular, yapmaktan vazgeçtiler. Ben ve arkadaşım rapor hazırladık, çok detaylı araştırma yaptık, nelerin lazım olacağını listesini çıkardık. Fakat üniversitenin yetkilileri, "bu kadar para yatıracaksınız, bize dönüşü olmaz" dediler ve projeden vazgeçtiler.

R.Ö.: Tıbbi biyolojik bilimler bölümünün kurulması için büyük gayret gösterdiniz. Onun genetikle olan ilişkisi hakkında neler söylersiniz? Bir de bu bölüm beklentiyi ne kadar karşıladı?

Ben biyokimyasal genetiği kurdum, şu an kimsede yok. Kurma nedenimiz o işe ilgi duyanları ve o işten anlayanları oraya yöneltmekti. Tıbbi biyolojik bilimler bölümünde 700'den fazla öğrenci yetişti ve bu öğrenciler çok iyi yerlere geldi.

R.Ö.: Peki bu bölüm neden kapandı? Sizce devam etmeli miydi?

Tıbbi biyolojik bilimler bölümü kesinlikle devam etmeliydi. İki nedenden dolayı kapandı. Bunun birinci nedeni Cerrahpaşa'daki hekimler. Bizim için bunlar hekimlik taslayacak dediler, bu sebeple karşı çıktılar. Bu, çok büyük bir kıskançlık ve çekememezlikti. Tıbbi biyolojik bilimler bölümünde eğitim gören öğrenciler, "bu dersler daha iyi, biz daha iyi eğitim alıyoruz" dediler ve bu okulda duyuldu. Hâlbuki bu çocuklar da Cerrahpaşa'nın öğrencileriydi fakat bazı art niyetli kişiler orası bizden daha iyi eğitim nasıl verir diye sorunlar çıkarmaya başladı. Ve dekan yardımcılarının bir tanesinin çok büyük zararları oldu, resmen düşmanlık etti. İkincisi fen fakülteleri bu öğrencileri biz yetiştirsek daha iyi olur dediler ve bu öğrencileri biz alalım önerisinde bulundular. İstanbul Üniversitesi Fen Fakültesi çok ısrar ederek bu öğrencileri aldı.

Prof. Dr. Ayten Altıntaş: Kemal Alemdaroğlu Hoca demişti ki; "tıbbi biyolojik bilimler bölümünden mezun olan öğrencilere devlet nerede kadro vereceğini bilmiyor". Sizce de öyle bir durum var mıydı?

Hayır, öyle bir durum yoktu. Unvanları da vardı, kadroları da. Bu bölümden mezun olanlar tıbbi biyolog unvanıyla mezun oluyordu. O unvanla tıpta uzmanlık sınavına giriyorlardı. Şimdi artık biyolog olarak giremiyorlar.

R.Ö.: Bölümü kurmanızdaki esas amaç, üst düzeyde araştırmacılar yetiştirmektir değil mi Hocam?

Elbette. Bütün amacım buydu. Tıp fakültesine hekim olarak yeterli zaman ayıramıyordum ve zamanımı hem nesil yetiştirmeye hem de hastalıklarla mücadele etmeye ayırmak istiyordum. Yani özetlersek hastayla değil de hastalıklarla uğraşmaktı amaç.

Asım Hocam, Prof. Dr. Adnan Yüksel ve Prof. Dr. Hüseyin Hatemi'ye size geleceğimi söyleyip kendilerinden soru önerisi aldım. Adnan Hoca kliniği ve temel bilimi beraber götürün nadir şahsiyetlerden biri olmanıza işaret etti.

Prof. Cenani, röportajımız esnasında atalarına ait yüzük ve mühürleri bize tanıttı.

Hakikaten hem en fazla genetik hastası bakan doktorlardansınız, hem de çok sayıda öğrenci yetiştirdiniz. Bu ikisinin bir arada götürülmesi hakkında neler söylersiniz?

Hekim olarak kendi mesleğimi yapmak istedim. Genetikçi olarak fazla kimse de yoktu zaten. Tabi zamanla genç arkadaşlar yetişti, benim yükümün yarısını aldılar. Benim hasta muayenem de bir nevi öğreticilikti. Hasta muayenesi yaparken beraber çalıştığım arkadaşlara genetik ne şekilde düşünülmeli, nasıl tedavi edilmeli bunları da öğretiyordum. Fakat ikisini beraber yürütmek bana yük oluyordu ama iyi bir bileşimdi. Şunu da belirtmek isterim ki araştırma ayrı bir olay, ben esasen hiç araştırma yapmadım. Araştırmayı yaptırdım, onlara kolaylık gösterdim, fikir verdim ve şu araştırılacak dedim. Tıbbi biyolojik bilimler bölümüne geçtikten sonra fiili olarak araştırma yapmadım.

Öğrencileriniz sizin için, "bakar bakmaz sendromları anlayan bir hekim" diyor. Pek çok öğrenciniz genetiği sayenizde sevmiş. Neler söylersiniz?

Herhalde bende zamanla bir göz alışkanlığı olmuş. Ama her şeyin önünde

"Almanya'da klinikte ölen çocukların idrarlarını incelerken dansite değerindeki dengesizliği fark ettim. Hastalığın tanısını koyduktan sonra su vermek gerektiğini anladık. Hemşeriler su veriyordu ama çocuklar yeterince içmiyordu. Benim aklıma bir fikir geldi. Plastik biberonları yatak başlarına bağladım. Ha bire su içmeye başlayan çocuklar iyileşmeye başladılar. Biz de "Türk bir doktor bir alet icat etti" diye ün yaptık."

merak ve dikkat var. Almanya'da çalıştığım yıllarda 5 ayrı serviste 300 yataklı bir yerde çalışıyordum ve oraya gelen bütün nadir vakalar bana söylenirdi. Onlara gidip bakıyordum ve birçok hastayı görüyordum. Hatta bazı zamanlar hastane koridorundan geçerken hasta görüyordum, girip içeri bakıyordum. Kendi servisim olmamasına rağmen hastalara bakardım, çünkü merak ederdim. Zamanla bilgisayar gibi hastalıkları hemencecik anlamaya başladım.

Bu noktada Almanya yıllarınızdan küçük bir hatıranızı anlatabilir misiniz? Pratik bir çözüm olarak hasta yatağına bağladığınız pet şişeleri sizin ağzınızdan dinlemek istiyoruz.

Anlatayım. Almanya'da çalışırken çocuk kliniğinde ölen çocukların idrarlarını incelerken idrardaki dansite değerindeki dengesizliği fark ettim. Hastalığın tanısını koyduktan sonra su vermek gerektiğini anladık, çünkü hastalığın ilacı yoktu. Hemşeriler su veriyordu ama çocuklar yeterince içmiyordu. Benim aklıma bir fikir geldi. "Plastik şişeyi yataklarına bağlayalım, susadıkları zaman çocuklar oradan su içsinler" dedim. Yatak başlıklarına biberon bağladık. Ve çocuklar ha bire su içmeye başladılar. Zamanla iyileşmeye başladılar. Tabi biz de bu arada "Türk bir doktor bir alet icat etti" diye ün yaptık (Gülüyor).

Etik değerlere saygılı olmanızdan ve insanların fikirlerine kıymet vermenizden övgüyle söz ediliyor. Öğrencileriniz ve çevrenizdekilerden edindiğiniz bilgilere göre Anadolu'dan gelen öğrencilerinizin elinden tutup yurtdışına gönderiyormuşsunuz...

Efendim ben hocalarımdan çok büyük yardım gördüm. Örneğin Almanya'da bir pediatri profesörünün şahsına verdiği belge, bana birçok kapıları açtı. Ben Alexander von Humboldt Vakfının bursunu alırken herkes dedi ki; "bu profesör kimse için böyle bir belge yazmaz. Bu durumu başka bir profesöre soralım". Başka bir profesöre bu durumu soruyorlar. O da diyor ki; "daha fazlasını bile yazardı". Malum pediatri profesörü o belgeyi yoğun bakımdayken yazmıştı. Kendisine bir şey olursa benim mağdur olacağımdan endişe etmiş ve o belgeyi yoğun bakım ortamında yazmıştı. İşte ben böyle bir adamın üzerimdeki emeğini unutamam. Anlaşılması çok zor bir adamdı ama beni çok seviyordu. 3 yıl ders asistanlığını yaptım. Almanya'dan laboratuvarımı Türkiye'ye taşımama da çok yardımcı oldu.

R.Ö.: Referans mektubu Avrupa'da çok değerli. Sizce referans mektupları Türkiye'de yeterince işliyor mu?

Türkiye'de işleyip işlemediğini bilemiyo-

rum ama Avrupa'da referans mektubu işliyor. Ben referans mektubuyla çok kişiyi gönderdim. Tabi o mektubun yazılabilmesi için referansı verenin sizi tanıması ve size güvenmesi lazım.

Zamanı çok verimli kullanabilen, insan yetiştirmeye kıymet veren, hep okuyan biri olduğunuzu biliyoruz. Günde kaç saat okuyorsunuz?

Tıbbi biyolojik bilimler bölümünü ilk kurduğum zamanlar her gece 2'de yatıp sabah 7'de kalkıyordum. Bu süreç içinde sürekli okuyordum. Çünkü bilmediğim konuları öğrenip öğrencilerime aktarmam gerekiyordu. Yani hazır bir şey yoktu. Hazır olmayan şeyleri oradan buradan bulup hazırlıyorduk. Bilmediğim konuları alanında en iyilerden öğrenmeye çalışıyordum. Mesela benim alanım immünoloji değil ama yeri geldiğinde o konu hakkında bilgiler edinip immünoloji anlatıyordum. Tıbbi biyolojik bilimler bölümü yokken fen fakültesinde derslerim vardı. O zamanlar Cerrahpaşa'da genetiğin lafı bile edilmezken fen fakültesinde ben insan genetiği okuttum.

Ceddinizden Mütercim Asım hakkında neler söylersiniz?

Mütercim Asım dört jenerasyon önce amcamız oluyor. Aynı zamanda isim babamızdır. Mütercim Asım, zamanın en önemli kitaplarını Türkçeye kazandırmıştır. Aynı zamanda dönemin resmi tarihçisidir.

"Alman eğitimi teorik ve detaycı; bizde ise hizmetler daha hızlı"

Almanya'daki tıp eğitimi ile bizdeki tıp eğitimi ne konularda benziyor, nerelerde ayrışıyor?

Almanya'daki tıp eğitimi doğrudan doğruya teoriye dayalı. Mesela Amerika'da tıp eğitimi tamamen pratik üzerine kuruludur. Almanya'da çocuk vakaları kliniğinde bir patoloğun defterine baktım ve gördüm ki en ince bulguları bile incelemiş. Mesela bizde patoloji o kadar da önemli değildir. Alman eğitim sistemi gereğinden fazla detaycıdır, biz o kadar detaycı değiliz. Öte yandan şu an Türk tıbbının Alman tıbbıyla yarışacak seviyede olduğunu söyleyenler, hatta daha ilerde olduğunu ifade edenler var.

R.Ö.: Türkiye'de en yüksek puanı alanlar hekimliği seçiyor. Almanya'da da durum böyle mi?

Almanya'da da öyle kesinlikle. Onların da kendine özgü sınavlarından çok iyi puan almak gerekiyor. Yani Almanya'da da öyle herkes kolay kolay tıba giremiyor.

Almanların 1933'te getirdiği disiplin

Türkiye'de ne kadar ilerledi? 2. Dünya Savaşı sonrası gevşedi mi, gevşediysse zararı mı oldu, faydası mı?

Dünya değişti artık. Şu an dünyanın hiçbir yerinde sıkı bir disiplin yok. Aile hayatında bile yok. Mesela ben hiçbir zaman hocalarımla senli-benli olamazdım. Hâlbuki ben buna müsaade ettim. Ben öğrencilerime arkadaşım gibi davrandım. Hepsisiyle de senli-benliyim ve ben bundan rahatsız olmuyorum. Ayrıca sözünü ettiğiniz disiplin bugünün Almanya'sında bile kalmadı!

Bilimde, bilhassa tıp eğitiminde disiplinin önemi nedir sizce?

Disiplin, doğru ve dürüst iş yapmak için şarttır. Bir araştırmada disiplin olmazsa araştırma olmaz. Fakat bilim insanlarının kendi aralarında olan ağır disiplin iyi bir durum değil. Çünkü insanın çalışma şevkini, hevesini kırıyor. Samimiyet iyidir ama samimiyet laubalilik değildir. Ben çalışma arkadaşlarımı her zaman arkadaşlarım olarak gördüm.

R.Ö.: Genel dahiliye, genel pediatri ve genel cerrahi alanlarına dünya genelinde yeterince önem veriliyor mu?

Önce genelini çok iyi bileceksiniz sonra özelini bileceksiniz. Zamanında, "aile hekimi olsun mu, olmasın mı" diye bütün fakültelerde soruldu. Bana da sorduklarında dedim ki; "eğer genel bir aile hekimi olacaksa, çok iyi bir dahiliyecisi olarak yetişmesi gerekir." Aile hekimi sadece reçete yazıp gönderen birisi olmamalı, bir nevi sevk memuru olmamalı. Yani hastalığı çözmeye çalışacak, çözemese sevk edecek. Mesela ben Almanya'nın Hamburg şehrinde pediatri eğitimi alırken bana kadın doğumunda bulundun mu dediler. Yani kadın doğumunda bulunmayan bir kişi çocuk uzmanı olamıyordu. Ben Çapa'da kadın doğumunda bulunduğumu ifade ettim tabi.

Hocam müsaadenizle konuyu farklı bir noktaya taşımak istiyorum. Tüp bebek, organ nakli, sezaryen, kürtaj, ötanazi, klonlama, genetik manipülasyon, insan-hayvan genlerinin karışımından oluşan hibrid varlıklar gibi uygulamalar tüm dünyada tartışılıyor. Deniyor ki adeta gelecekte canlılar adeta laboratuvarında tasarlanan varlıklara dönüşecek. Bir genetikçi olarak bu gelişmeleri siz nasıl yorumluyorsunuz?

İnsan sağlığı için yapılacak olan tüm çalışmalara izin verilmeli. Fakat bir yaratıcılık yaparak "değiştireceğiz" falan dediğiniz zaman ona bir hudut konulması gerekli. Bakın beyin transmisyonu diyorlar, bence yapılsın. Eğer kimsenin zararına olmuyorsa aksine faydasına oluyorsa neden olmasın! Etik bir durum bence. Ama genleri düzenleyerek yeni

bir insan yapmak doğru değil. Fakat genleri iyileştirerek sağlıklı çocuk doğurtmak uygundur ve etikdir. Ben ödünç alınmış annelere taraftar değilim, bunun yerine evlatlık edinsinler. Çok saygı duyduğum birisi çocuk istiyordu ama olmuyordu. Dedim ki; eğer olmuyorsa resmi kanallarla bir evlatlık al. "Yok, kendi çocuğum olsun istiyorum" dedi. Ve birtakım yollardan bahsetti fakat bu etik değildi. Ben de bunların etik olmadığını kendisine söyledim. Buna taraftar değilim. Eğer hastalıklı geni ortaya çıkarıp bunu ayıklayabiliyorsanız bu etikdir ve buna tarafım. Ama bu hastalıkları ortadan kaldırmak için hastaları öldürürseniz cinayet işlemiş olursunuz!

R.Ö.: İnsanlar genetiği çok çeşitli noktalarda ve farklı amaçlarla kullanıyor. Türkiye'de de yapılan kız çocuk / erkek çocuk seçimi yani cinsiyet belirleme konusu hakkında görüşleriniz neler?

Bu bir kırmızı çizgi işte! Bakın bunu Çin'de yaptılar, bütün kız çocuklarını öldürdüler. Çin'de olan tek çocuk uygulamasından dolayı Çinliler bütün kız çocuklarını yok etti. Bu doğrudan doğruya cinayettir.

21. yüzyılda tıp, sağlık, sağlıklı olmak nedir sizin için? Sizce dünya toplumu olarak sağlıkta neredeyiz?

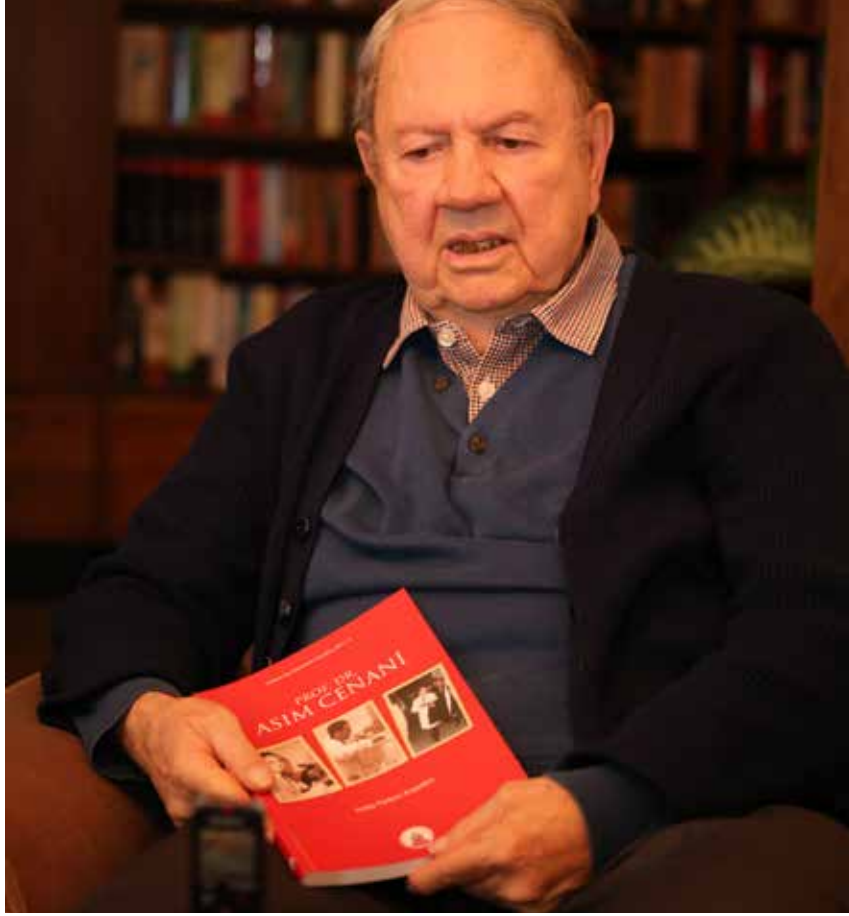
Ben bu konuda çok büyük bir aşırıılık olduğunu düşünüyorum. Mesela laboratuvar muayenelerinin çok sık yapılması ve hastayı anlayıp dinlemeden hemen laboratuvara gönderilmesi doğru değil. Bizde pratik tıp daha ileri düzeyde. Almanya'da örneğin randevular 3-4 ay sonraya verilir. Bizde ise bu tarih daha erkendir. Almanya'da en önemli hastalıklarda bile, yani beklenmeyecek hastalıklarda bile bekleyin derler. Almanya'da akrabalarımız bulunuyor ve bunları duyuyoruz.

"Şehir hastaneleri çok ileri görüşlü bir proje"

Ülkemizdeki mevcut sağlık politikalarını nasıl görüyorsunuz?

Özel hastaneler eğer doğru düzgün çalışıyorsa muhakkak faydalı olmuşlardır. Devlet hastaneleri ve üniversite hastanelerinin yükünü hafifletmişlerdir. Zaten yeni kurulan vakıf üniversite hastaneleri muazzam bir şekilde kuruluyor. İmkân bakımından çok iyi durumdadır. Fakat bunların yanında sadece para kazanmak için kurulmuş hastaneler de var, bunlara dikkat etmek gerekli. Bu arada şehir hastaneleri çok ileri görüşlü bir proje. Onlar belki bugünün değil ama yarının hastaneleri.

Sizce iyi hekim nedir, nasıl olmalıdır? Sadece iyi insanlar mı iyi hekim olabilir?

Prof. Dr. Asım Cenani adına hazırlanan kitap, Yelda Tarkan Argüden imzası ile Türkiye Tıp Akademisi Yayınları arasından çıktı.

İyi hekimin bir kere dürüst olması lazım. Dürüstlük, hekimliğin olmazsa olmazıdır. İyi hekim hem maddi, hem manevi yönden dürüst olmalıdır. Örneğin kişinin sağlık durumu kötü ama kişiye moral vermek için senin durumun iyi demek de bir dürüstlük değildir. O nedenle her açıdan dürüst olmak gerekiyor.

Ülkemizde tıp yayıncılığında dünden bugüne gözlemleriniz neler?

Hiç olmayan bir şey çok bollaştı, günümüzde bu tür yayınlardan çok var. Batıda çıkan yayınların çevirileri ülkemizde de yayımlanıyor. Bilimsel yayınlar çoğaldı. Akademik yükselme açısından bunun getirdiği gereklilik bu tür yayınların sayısını artırmış durumda.

Peki profesör olduktan, yani akademik gereklilik ortadan kalktıktan sonra bilimsel yayınlar azalıyor mu?

Ben emekli olduktan sonra, 10 sene daha benim yayınlarım devam etti. Profesör olduktan sonra da bu yayınların sürdürülmesi lazım.

R.Ö.: Babanızdan kalan Öğüt şiiiri var. Bunun yaşamınızdaki rolü ve etkisi nedir?

Babamın yaşam tarzını hep örnek aldım.

Babam hiçbir zaman materyale önem vermeyen, sürekli etrafındakilerin yardımına koşan birisiydi. Zaten babamın bine yakın şiiiri bulunmakta. Babam yaklaşık 100 yaşına kadar devamlı şiiir yazdı.

R.Ö.: Öğrencilikten itibaren başlayan talebe cemiyetleri, dergilerde editörlük, ardından şiiirler, hikayeler ve Gaziantep Kültür Derneğinde görevler bunun yanında toplantılar, kongreler... Yani bunları özetlersek çok güçlü sosyal yönünüz de bulunmakta. Gençler sizin yaptıklarınızı nasıl yapabilir?

Hiçbir zaman eğlenmeye bir yere gitmedim. Ben üniversite kampında bile kitapların tasniflerini yapıyordum. Dışardan bakan sanıyordu ki hoca tatil yapıyor. Mesela gece matbaaya giderdim ve bundan zevk alırdım. İşin sırrı bunlardan zevk almakta gizli.

Son soru: hekimlere öneriler, gençlere ve öğrencilere tavsiyeleriniz var mı?

Bu mesleği yapmak isteyenlerin öncelikle sevmesi gerekiyor. Sevmeden hekimlik olmaz. Ayrıca bu mesleği yapmak isteyenler disiplinli çalışmak zorunda. Hayatları boyunca öğrenmeyi yaşam tarzı edinmelidir.